

245465

การจัดการความรู้ในโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

จตุพร ปูเรือน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

๖๐๐๒๔๙๖๗๘

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245465

การจัดการความรู้ในโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

จตุพร ปูเรือน

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

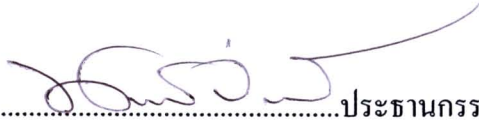
การจัดการความรู้ในโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

จัดพร ปูเรือน

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

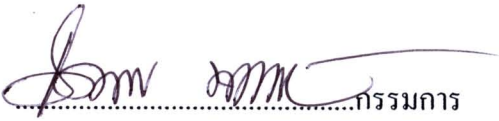
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุชีพ พุทธประเสริฐ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุชีพ พุทธประเสริฐ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท

21 พฤษภาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี จากความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อาจารย์อ้อยอาจ โฆษณุนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่เริ่มการศึกษา ค้นคว้า จนกระทั่งสำเร็จโดยสมบูรณ์ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาหลักในการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณา ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนเวียงแหง วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตลอดจนบรรดาเพื่อนๆ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาร่วมรุ่นที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุนการทำงานด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ จากสมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้คอยเป็น กำลังใจและสนับสนุนการทำงานในทุกๆ ด้านมาโดยตลอด ทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นสิ่งตอบแทนพระคุณ ทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

จิตพร ปูเรือน

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการความรู้ในโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายจตุพร ปู่เรือน

ปริญญา ศีศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธิประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

245465

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับแบบสอบถามคืน 34 ชุด (100 %) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเกินครึ่ง ได้ให้ข้อมูลว่า ต้องปรับปรุงการแสวงหาความรู้/ข้อมูลจากแหล่งต่างๆอย่างเป็นระบบ และมีจริยธรรม สำหรับปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ ขาดสื่อ อุปกรณ์ในการจัดการความรู้ ขาดการมีส่วนร่วม ไม่มีการรวบรวมความรู้ การแลกเปลี่ยน การถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรผลิตสื่อเรื่องการจัดการความรู้และใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านภาวะผู้นำ ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนได้ให้ข้อมูลว่า ผู้บริหารใช้การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของโรงเรียนพอใช้ และต้องปรับปรุงการจัดทำกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยใช้ศักยภาพของสินทรัพย์ทางความรู้ ให้เป็นประโยชน์กับโรงเรียน เน้นเรื่องการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะหลักเดิมที่มีอยู่ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะหลักใหม่ๆ สำหรับปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ขาดงบประมาณและผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการความรู้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรสนใจและวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมจัดทำเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ จุดมุ่งหมาย ให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน ส่งเสริมแรงจูงใจให้บุคลากร สนับสนุนงบประมาณ สำหรับด้านวัฒนธรรมในการจัดการความรู้ ผู้ตอบ

แบบสอบถามครั้งหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีความยืดหยุ่นเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นตัวนำให้เกิดการผลักดันกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนดี อีกเกือบครึ่งได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีบรรยากาศของการเปิดเผย ซึ่งก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันพอใช้ สำหรับปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ ขาดการไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการแบ่งแยกการทำงาน ขาดกระบวนการกลุ่ม ทำใครทำมัน ขาดความตระหนัก ขาดการกระตือรือร้น เอาใจใส่โดยแท้จริง โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเชื่อมโยงให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเข้าใจ มีโมดริจิต ช่วยเหลือกัน เน้นกระบวนการกลุ่ม ขณะที่ด้านเทคโนโลยีในการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนใช้เทคโนโลยีที่ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากร เทคโนโลยีทำให้บุคลากรในโรงเรียนใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้นเป็นอย่างดี และระบบสารสนเทศของโรงเรียนเป็นระบบให้ข้อมูลเชื่อมโยงกันซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่แท้จริงได้ทันทีพอใช้ สำหรับปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ ขาดงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการจัดการความรู้มีไม่เพียงพอ เทคโนโลยีไม่ทันสมัย ไม่หลากหลาย ไม่น่าสนใจ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาสื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอ ระดมทุนจากหน่วยงานภายในภายนอก ในการสนับสนุนเทคโนโลยี และด้านการวัดผลการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนได้จัดสรรทรัพยากรให้กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ฐานความรู้ของโรงเรียนเพิ่มพูนขึ้นอย่างเห็นได้ชัดพอใช้ และต้องปรับปรุงการคิดค้นวิธีต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงความรู้กับผลการดำเนินการทางด้านการเงิน สำหรับปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลการจัดการความรู้ ขาดการวางแผน การกำหนดเป้าหมายในการจัดการความรู้ที่ชัดเจน โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีแผนยุทธศาสตร์ จุดมุ่งหมายในการวัดผลการจัดการความรู้ที่สามารถทำได้จริงจัดทำแนวทางการวัดผลประเมินผลให้ไปในทางเดียวกันกับการปฏิบัติ ด้วยความเที่ยงตรงเท่าเทียมกัน สามารถตรวจสอบการทำงานได้

Independent Study Title Knowledge Management of Wianghang Wittayakom School,
Chiang Mai Province

Author Mr. Jattuporn Pooruan

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr.Choocheep Puthaprasert	Advisor
Lect. Dr. Umporn Siriboonma	Co-advisor

ABSTRACT

245465

This independent study was aimed at examining the issue of knowledge management of Wianghang Wittayakom School, Chiang Mai Province. Altogether, 34 administrators and teachers of the School served as key informants. They were asked to respond to the questionnaire with items relevant to the topic under study. Collected data then were subsequently analyzed using percentage and frequency.

Findings were as follows :

As regards process more than half of the respondents were of the opinion that a systematic search for knowledge/data from various sources must be approved and ethical. A small number, however, reported the following as problems : Lack of knowledge management tools, media and materials, lack of participation, lack of knowledge compilation, exchange and transmission within the School. It was in this aspect recommended that knowledge management tools, media and materials be produced and used effectively. As regards leadership some reported that School administrators fairly exploited knowledge management as an important strategy but had to improve their strategic planning by resorting to available knowledge assets within the School to its maximum benefit. Moreover, they had to emphasize the issue of individual learning in order to buttress the already existing core competencies and at the same time develop new ones. However, as reported by a small number of respondents, lack of budget and

continuous support as well as administrators' lack of knowledge management knowledge and understanding were cited as problems. It was recommended that administrators pay more concrete attention to operational planning, establish objectives, strategic plans, goals covering all necessary aspects, motivate personnel and provide supporting budget. As regards knowledge management culture half of the respondents were of the opinion that the School actually was very flexible and quite inspiring, the very conditions practically conducive to moving the learning process ahead. Almost another half said that the School's open atmosphere generated mutual trust to a certain degree. However, a small number of respondents reported the following as problems : Lack of mutual trust, lack of group process, lack of awareness, lack of enthusiasm and a certain degree of divisiveness, etc. It was recommended that efforts be made to encourage people to work together on the basis of common understanding and friendliness, mutual help and group process.

As regards knowledge management technologies more than half reported that the School had employed a variety of technologies instrumental to better coordination among personnel ; the technologies employed brought School personnel much closer to students ; the School management information system was a fairly effective system. Certain problems encountered were budget deficiency ; shortage of media, materials and computers ; insufficient knowledge management knowledge, outdated, mundane and invariable technologies. It was therefore recommended that supporting funds from both inside and outside the organization for needed technologies be mobilized.

As regards knowledge management evaluation more than half reported that the School had done fairly well in allocating needed resources to activities which led to the obvious increase of the School's knowledge base. Nevertheless, a small number of problems was also reported. They included lack of evaluation knowledge and understanding, lack of planning and unclear knowledge management objectives. It was therefore recommended that there be a strategic plan ; realistic and clearly set knowledge management evaluation objectives determined ; and reliable, accountable and fair measurement and evaluation guidelines established.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของการจัดการความรู้	5
ความสำคัญของการจัดการความรู้	7
ประโยชน์ของการจัดการความรู้	8
องค์ประกอบในการจัดการความรู้	12
กระบวนการจัดการความรู้	14
การจัดการความรู้ในสถานศึกษา	27
คุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้	36
ปัญหาในการจัดการความรู้	42
การประเมินการจัดการความรู้	43
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	53
ประชากร	53
เครื่องมือที่ใช้	53
การสร้างเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	54
บทที่ 4 ผลการศึกษา	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุป	71
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	84
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	85
ประวัติผู้เขียน	90

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	กระบวนการจัดการความรู้	56
2	ภาวะผู้นำในการจัดการความรู้	59
3	วัฒนธรรมในการจัดการความรู้	61
4	เทคโนโลยีในการจัดการความรู้	63
5	การวัดผลการจัดการความรู้	65